БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт по балканистика с център по тракология
"Проф. А. Фол"
Вх. № 4640-05-05, 15.05.2023 г.

СТАНОВИЩЕ

За хабилитацията на д-р Георги Димов

Първото, което искам да отбележа, е че документите на д-р Георги Димов са представени акуратно. Второ, той има разнообразна и богата научна продукция, от която е подбрал за хабилитацията 10 публикации, от всичко над 60 такива. Основната, разбира се, е наскоро излязлата книга, посветена на епохата на Комнините, към която кандидатът има подчертан афинитет. Затова ми позволете да се спра най-напред на нея.

Прави ярко впечатление фактът, че д-р Георги Димов подхожда сложно, в случая комплексно, към избраната тематика. Политическата история е задължителна, но вече окончателно демодирана в историческото пространство. Вместо нея кандидатът ни представя преглед на географските особености на Балканите (това може да се сметне са „добре забравеното старо"), климатичните промени – българската историческа наука върви след останалите по тази тематика – икономика, обществен модел, етнически групи и др. Казано накратко, д-р Георги Димов успешно преодолява насадената в българско общество представа, че историческата наука е призвана да „хвали" собственото развитие. Нищо чудно, че в това отношение господства елементаризмът, а цяла историческа колегия е впрегната да реализира този модел. Дотук всичко е добре и аз нямам съществени бележки към изложението.

Вероятно е израз на собствено мнение, но ми се струва, че кандидатът малко е надценил развитието на Византия в Комниновата епоха. Да започнем с това, че градовете в империята не поемат по пътя на свободните градове в Централна и Западна Европа, независимо от използваната терминология. Второ, империята, дори и при такива блестящи владетели като представителите на династията Комнини не успява да възстанови морската си мощ, която все повече отива в ръцете на италианските градове и най-вече на Венеция. По отношение на технологичните новости тя значително изостава първо от Китай, после от Европа. Забелязва се процес на аграризация на икономиката. Има признаци на военна немощ, свързана с преминаването към системата на пронията и наемниците. И т.н. и т.н.! Силната страна на византийското общество е образованието, приютите за стари и болни хора, т.нар. „герокомии", юридическите знания, „филологизацията" на социума и др. Според мен епохата на 11-12 в. трябва да се разглежда по-критично, като се има предвид, че империята продължава да бъде териториален и човешки колос и минава във фазата „ съсловна монархия". Този подход може да се преодолее с повече примери от развитието на европейските общества. Въпреки това изложението на книгата е живо и интересно. Тя

се чете с лекота и ще достави удоволствие както на специалисти, така и на обикновени читатели.

Останалите приноси на автора по обявения конкурс той условно е разделил на три групи. Първата, разбира се е, Византия през 11-12 в., представена от споменатата монография. Самото изброяване на засегнатите проблеми е внушително и включва практически всички аспекти на развитието. Но многотомната история на България едва ли може да бъде критерии за развитието на знанията ни по този въпрос.

Освен монографията, на тези проблеми са посветени още няколко статии и студии, които доразработват някои проблеми. Такива са например отношенията между Византия и Англия, изследвани на основата на писмени, нумизматични и др. данни, особено след 1066 г., латинските квартали в централните и периферните балкански градове, Балканите в структурата на евразизма, икономическият модел на Комнините (на някои места тук авторът допуска известна модернизация), любимата на д-р Георги Димов тема за византийска Италия и др.

Третият проблемен кръг авторът е предпочел да нарече Varia. Те потвърждават представата, че той е човек с разностранни интереси. В този раздел влизат византийските влияния върху развитието на Италия, сребърния съд от с. Светлен, византийското монетосечене, специално сребърните византийски монети от типа „василикон", емитирани по подобие на венецианския грош и др. Те показват високото ниво на нумизматични знания, което ромеите запазват до края на империята. За автора те са показателни на широкия кръг интереси, които го ръководят в научната му работа.

Искам специално да отбележа, че д-р Георги Димов остава верен на традицията да се пише увлекателно. Иначе научните трудове, колкото и на високо ниво да са, трудно достигат до четящата публика и не изпълняват обществената си функция. Да не забравяме, че Клио има своя муза!

Въз основа на казаното по-горе си позволявам да заявя, че напълно подкрепям хабилитацията на д-р Георги Димов. Той се е доказал като високо ерудиран изследовател, пише интересно и има всички качества да попълни местата в науката, които освобождаваме ние! Гласувам с убеждение за неговата хабилитация!

18.05.2023 г. Проф. дин Христо Матанов

София